

Marta Dziubińska

Nauczyć się uczyć – kształtowanie strategii uczenia się z wykorzystaniem narzędzi e-learningowych

Wydaje się, że nauczyciele w swojej działalności dydaktycznej ciągle bardziej skupiają się na *nauczaniu* niż na procesie *uczenia się*. Istnieje potrzeba przededefiniowania roli nauczyciela w tym względzie i zwrócenia uwagi na kształtowanie umiejętności związanych ze świadomym kreowaniem aktywnych postaw i strategii *uczenia się* wśród uczniów. Konstruując sylabusy, konspekty i harmonogramy zajęć i kursów, dydaktycy powinni w większym zakresie uwzględniać metody i techniki aktywizujące potencjał uczniów i motywujące do podejmowania działań samokształceniowych raczej niż stosować typowe metody podawcze służące przekazywaniu i przyswajaniu kolejnych porcji informacji – ważniejsze zdaje się być *jak* sprawić, aby uczeń przyswoił wiedzę i umiejętności niż *czego* powinien być nauczony. Polityka promowania aktywnej roli ucznia może być kluczem do sukcesu edukacyjnego szkoły lub instytucji edukacyjnej. W grupach szkoleniowych, w których uczeń definiowany jest jako podmiot procesu kształcenia (z ang. *learner-centered approach*) odpowiedzialność za efekty edukacyjne spoczywa w równej mierze na nauczycielu jaki i uczniu, którego decyzje i działania są świadomie wspierane i kształtowane przez dydaktyka. W ten sposób uczeń ma szansę stać się w pełni autonomicznym i odpowiedzialnym uczestnikiem procesu uczenia się i nauczania, a nie jedynie biernym odbiorcą podawanych treści.

W systemach e-learningowych jest to o tyle prostsze, że są one z założenia przygotowywane z myślą o działaniach edukacyjnych sterowanych przez samego ucznia. To on z reguły decyduje o tempie pracy, kolejności podejmowanych działań, intensywności uczestnictwa w konsultacjach i dyskusjach online itp. Wszystko to odbywa się zwykle w ramach określonego ramowego harmonogramu kursu i w zgodzie z obowiązującymi regułami, jednak swoboda decyzji uczącego się jest znacznie większa niż w tradycyjnych systemach szkolnych. Konstruując kurs e-learningowy, metodycy powinni uwzględniać tę specyfikę i stosować konkretne rozwiązania, które promować będą autonomię ucznia oraz niejako zmuszać go do podejmowania kolejnych decyzji na temat własnej ścieżki edukacyjnej i najbardziej efektywnych metod uczenia się.

Sylabus kursu powinien zawierać zestaw różnorodnych materiałów dostosowanych do odbiorców z odmiennymi preferowanymi stylami uczenia się: treści podawane powinny mieć

formę nie tylko tekstową, ale również graficzną, audio- i/lub videograficzną. Wszelkie zasoby interaktywne i multimedialne stanowią także dobre rozwiązanie, ponieważ pozwalają uczniowi nie tylko odbierać informacje, ale także aktywnie działać i reagować na nie.

Uczeń powinien mieć pozostawioną sporą przestrzeń swobody decyzji w zakresie:

1. Ustalania edukacyjnych celów cząstkowych.
2. Organizowania i planowania swoich działań w czasie w ramach harmonogramu kursu.
3. Wyboru konkretnych zadań i ćwiczeń do rozwiązania (np. z puli kilkunastu o zróżnicowanym stopniu trudności).
4. Wyboru konkretnej metody rozwiązywania zadań.
5. Podejmowania pracy grupowej, decydowania o składzie grupy roboczej.
6. Podejmowania działań samo ewaluacyjnych (np. wykorzystując opracowane testy i quizy samosprawdzające).
7. Monitorowania dokonywanych postępów (sprawdzania uzyskanej punktacji w ćwiczeniach, testach, itd.).
8. Wyboru tematów i technik prowadzenia dyskusji na forach kursowych.
9. Zadawania pytań i formułowania próśb dotyczących konkretnych treści kursu.
10. Budowania kontekstów związanych z treściami kursu (np. personalizowanie konkretnych zagadnień i odnoszenie ich do wcześniej zdobytej wiedzy i doświadczeń).
11. Proponowania rozwiązań alternatywnych dla podawanych przez dydaktyka lub autora kursu.
12. Sięgania do alternatywnych źródeł informacji.
13. Wchodzenia w interakcje z dydaktykiem, innymi uczestnikami procesu kształcenia oraz ewentualnie ekspertami z zewnątrz.
14. Swobodnego prezentowania znalezionych i/lub opracowanych samodzielnie materiałów uzupełniających treści kursu.
15. Wyrażania opinii na temat przebiegu i treści kursu.

Stosując się do tych sugestii i pozwalając uczniowi – uczestnikowi kursu e-learnigowego – na podejmowanie decyzji w wymienionym zakresie (nie jest on bynajmniej jednoznacznie ograniczony), zwiększamy efektywność i szansę na powodzenie kursu. Poziom motywacji ucznia rośnie, ponieważ wie on, że jest traktowany jako odpowiedzialny autonomiczny podmiot i partner dla dydaktyka. Ma świadomość, że sam odpowiada za rezultaty pracy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

własnej i innych uczniów, a jego głos i preferencje są istotnym elementem uwzględnianym przez dydaktyka i autorów kursu e-learningowego.